No. 220.

# BREDASCHE COURANT

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

## NIEUWS- BLAD.

Zondag en Maandag 15 en 16 September.

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN BUITEN GEWOON BLAD 1839

## PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de Stad *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat in den loop dezer maand, door de Heeren Opper-Brandmeesters, vergezeld door den Kommissaris van Politie en den Stads-Architect, zal worden gedaan, eene generale Brandschouwing, waarbij naauwkeurig zal worden gelet of de Stookplaatsten zijn gezuiverd, en of alle Brand- en Ligt vuurvattende stoffen op eenen genoegzamen afstand van de Schoorsteenen en verdere Stookplaatsen zijn verwijderd en geborgen. Met uitnoodiging om gemelde Opper-Brandmeesters in hunne te doene inspectie geenzins te belemmeren en met waarschuwing voorts, dat allen en een iegelijk zonder onderscheid, die zullen worden bevonden te zijn in Contraventie van het Reglement op het weren van Brand, zullen worden beboet en gestraft, overeenkomstig de bepalingen, tegen de overtreders gestatueerd.

Breda, den 12. September 1839.

DE ROY vr.

Ter ordonnancie van denzelven,
*De Secretaris der Stad;*
H. W. SCHAUIKES.

## FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den September.

De gisteren vermelde gerechten, nopens gereeden voorschijn tusschen de groote mogendheden omtrent de zaken van het Oosten, die de afscheiding van Rusland en Pruissen ten gevolge gehad hadden, worden heden door de organen van het ministerie niet tegengesproken. Dit stilzwijgen wordt nu voor eene bevestiging van de zaak gehouden, terwijl men tevens wil opgemerkt hebben, dat er sedert eenige dagen menigvuldige conferentien tusschen de vertegenwoordigers der onderscheidene mogendheden alhier plaats hebben, waarvan het doel zou zijn om Rusland en Pruissen van het genomen besluit terug te houden. Men vindt nu, dat de admiraal *Roussin* met zijne ijvervolle bemoeijingen om de mogendheden tot eene ernstige tusschenkomst te bewegen, door de nota dat zij zich met de beschikking der Dardanellen niet zouden bemoeijen, een der grootste stappen tegen en Frankrijk in moeijelijkheden gebragt, die het gevaar zouden kunnen aanbrengen van eenen algemeenen oorlog, welken men juist door dien stap had zoeken te vermijden. Voor de tweede maal loopen er dien ten gevolge gerachten, dat de admiraal *Roussin* zal vervangen worden, de eerstemaal was voor nu twee maanden, toen de maarschalk *Soult* zijn zoon, den marine *van Dalmatie*, naar Konstantinopel wilde zenden, en reeds wordt hem door het gerucht een opvolger gegeven in den persoon van den heer *Bontoi*, voormalig gezant bij de Vereenigde Staten, een man die veel werkdadigheid en talent heeft ontwikkeld, maar die vreemd is aan de Oostersche questie. Wat er van deze onderscheidene gerachten zij, zal moeten blijken.

Het Nightbl. de *Rotterdam* van den 8den bevat, voorts het volgende artikel.

» Uit de bij ons ontvangen brieven van den Levant schijnt te blijken, dat de fransche en engelsche eskadres te Konstantinopel zullen overwinteren, Rusland zal aanmerkelijk verlangen, dat eene zijner scheepsafdeelingen dit voorbeeld volge en den Bosporus doorzeile. Wij gelooven zelfs dat het al zijn invloed bij den Divan zal gebruiken om te bekomen dat men tot dat einde (de vergunning voor de fransche en engelsche eskadres) besluiten worde, want Rusland zou materieel veel winnen dat de andere mogendheden voor Konstantinopel zijn, en zijne stoomschepen in de Zwarte Zee zouden dadelijk in eene ongunstige gesteldheid komen. Alle verwikkelingen zijn dezerwede niet ten einde, het schijnt zelfs dat zij slechts beginnen. Wij vernemen heden, dat de zoo even vermelde eendracht van de vijf mogendheden op het punt is van verbroken te worden. Het schijnt dat de bedoelingen van de gezamenlijk uitvoerende onderhandelingen betreffende [illegible] gelijkheid ingezien om met eenparigheid te handelen in de oplossing der diplomatische geschillen. Na talrijke gehouden conferentien bij den minister *Rousin*, hebben de gezanten, naar men verzekert, de onmogelijkheid erkend om zich te verstaan, en als zeker wordt herhaald dat Rusland en Pruissen zich van de coalitie zullen afscheiden."

— Gisteren hebben de vreemde gezanten die zich hier bevinden, eene bijeenkomst bij den Oostenrijkschen ambassadeur gehouden.

— Eene telegraphische depeche houdt het berigt, dat de hertog en hertogin *van Orleans* onder het gejuich der bevolking hunnen intogt te Toulouse gedaan hebben.

— De koning zal zich den 25sten September naar Fontainebleau begeven, en dan zeker het kamp in de nabijheid bezoeken.

— De werkzaamheden in het arsenaal te Toulon en op andere maritime punten worden steeds voorgezet. Wekelijks ontvangt de minister van marine rapporten over den voortgang van den arbeid. Men denkt dat in het laatst der maand October nieuwe vaartuigen naar den Levant zullen kunnen gezonden worden.

— De president van den raad, maarschalk *Soult*, die gisteren eenigzins ongesteld was, is thans in zijn 77ste jaar geleden.

— Aangaande de gebeurtenissen in Spanje zijn weder de volgende berigten door middel van den telegraaf ontvangen:

» *De generaal kommandeerende de 20ste militaire divisie, aan den minister van oorlog.*

» Bayonne, 10 September.

» Twee en twintig generaals en hoofd-officieren, waaronder de minister van oorlog van don *Carlos*, *Montenegro*, zijn in Frankrijk door de Akkudes gekomen. De luitenant-generaals verzekert dat er nog ongeveer 12000 man van don *Carlos* overblijven, die alle vreemdelingen zijn, welke geen Navarreezen zijn."

» *De onderprefect aan den minister van binnenlandsche zaken.*

» Bayonne 11 September.

» Den 9den heeft *Espartero* zijne beweging op Lizondo gemaakt, ten gevolge daarvan zijn de *Carlos* en de bataillons van *Eraso* in de vallei van Baztan teruggetrokken. Die van *Zumalacarregui* en anderen bij den *Carlos* heeft *Montenegro* en het overige van het hof de wijk doen nemen. Zij zijn in Frankrijk door de Akkudes gekomen. De pastoor *van Oella* heeft zich onderworpen met het vrijkorps-bataillon waarover hij het bevel voerde in de Provincien aan den Ebro."

*Het Journal des Débats* merkt op deze depeches het volgende aan: » Men ziet dat de pretendent zich niet sterk genoeg geacht heeft om den generaal *Espartero* de stelling en enge van Luchanberrijte betwisten. In plaats van naar de vallei van Bastan en naar de zijde van Estella te trekken, wijkt don *Carlos*, in de vallei van Bieten, die aan de fransche Pyreneën grenst. Deze beweging duidt een groot vertrouwen aan, in de gezindheid van Navarre, en een zeer groote mogelijkheid om den burgeroorlog te verlengen.

» De marsch der constitutionele troepen door een land zullen thans gedurende een vijfjarigen opstand [illegible] bewijst dat de geest der bevolking [illegible]

— Volgens de bijzondere berigten uit Bayonne van den 9den, waren de stellingen der koninklijken alsdan, namelijk nog voor de beweging van *Espartero* op Luchanberrij, als volgt [illegible] hebbende don *Sebastiaan* bewaakte de linie van Luchanberry naar Bolaeg, zich uitstrekkende tot Lizarzaen. Guipuzcoa, [illegible] [illegible] don Carlos Desiderantes, zich uitbreidende tot de vallei van Ulzama. *Elio* [illegible] de linie van Zubiri en Valcarlos naar [illegible] en *Alaniategui* verdedigde de linie van Estella.

De berigten uit Madrid gaan tot den 5den September. Eene deputatie uit de beide kamers was de koningin naar Saint-Ildefonso wegens de gelukkige tijdingen uit de noordelijke gewesten. De gebruikelijke lofgeving daar, bevolen dit een *Te Deum* zou gezongen worden in de kerk van Atocha. Het ministerie schijnt door de jongste gebeurtenissen zich vaster te gevoelen en doet [illegible]

de zaken te blijven. Met de geldmiddelen was het echter steeds zeer treurig gesteld. Het noorderleger kostte verbazende schatten, en men gevoelde dat, al waren de noordelijke provincien bevredigd, die gewesten nog lang door een aanzienlijk legerkorps zouden moeten bezet worden.

Men meende te Madrid, dat, wanneer ook al don *Carlos* naar Frankrijk week, *Cabrera* in Arragon en Valencia nog, zoo lang hij konde, het veld zoude houden.

— Ter beurze werd veel gesproken over het gerucht van het opontbod des admiraals *Roussin* en over verontrustende tijdingen uit het Oosten. De binnenlandsche koers was, evenals gisteren, iets dalende. In de Spaansche rente blijft steeds veel handel; de Ardoins werden herhaaldelijk tegen 30 genoteerd. De notering was overigens (12 September): 5 pCt. 110,70; 3 pCt. 80,95; Sp. Ardoins gebleven 30; Pas. 7¾; oude Diff. z. int. 8¾; n. Diff. z. int. 13½; Nap. r. 101,60; Rom. L. 102¾.

# DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 11den September.

De Pruissische *Staatscourant* vermeldt, dat Z. M. de keizer van Rusland in den nacht van den 28sten op den 29sten Augustus, in het legerkamp van Borodino is aangekomen.

— De Koning van Hannover heeft bij eene proclamatie van den 10den dezer ter kennis van zijne onderdanen gebragt, dat de Bondsvergadering verklaard heeft zich niet te kunnen inlaten met het geschil over de constitutie van dat Land, maar de verwachting heeft geuit, dat de Koning, overeenkomstig zijne landsvaderlijke bedoelingen, genegen zal zijn om zoo spoedig mogelijk met de oude Standen over de zaak der constitutie eene voldoende schikking te treffen. Z. M. doet bijmerken hoe zijne regten door de Bondsvergadering erkend zijn geworden, en belooft den reeds begonnen arbeid van de door hem vroeger benoemde Commissie tot het werk der constitutie te zullen bespoedigen en den uitslag daarvan aan de algemeene Standen voor te leggen. Hij vertrouwt op de ernstige en welwillende medewerking van zijne daartoe geroepen onderdanen, en hoopt niet in het geval te zullen verkeeren om de strengheid der wetten te moeten toepassen op inconstitutionele en rust- en orde verstorende pogingen en woelingen.

— De Schwabischer *Merkur* houdt berigten uit Zurich, tot in den avond van den 7den, welke bevestigen, dat de rust in de stad niet verder gestoord was en de landlieden meerendeels afgetrokken waren.

— Uit Florence wordt van den 31sten geschreven, dat de kardinaal *Lambruschini*, aan de onderscheidene kanseliers der Romeinsche hoogescholen, voor eenigen tijd, een brief gezonden heeft, waarbij aan de hoogleeraren niet alleen verboden wordt, gedurende de aanstaande bijeenkomst der Italiaansche natuurkundigen, Pisa te bezoeken, maar hun ook alle briefwisseling met de geleerden die aldaar zamenkomen, verboden wordt. In het gezegd schrijven wordt onder anderen gezegd: Daar de regering van den H. Stoel verstandige en gewigtige redenen heeft om de pauselijke onderdanen te verbieden niet slechts naar Pisa te gaan, maar ook om met de gezegde vergadering in briefwisseling te treden, zoo wordt zulks ter uwer kennis gebragt, opdat gij maatregelen zoudt kunnen nemen, waardoor de hoogleeraars der universiteiten, de opzigters der kabinetten van natuurlijke historie en botanische tuinen en andere geleerden, welke onder uw beheer staan, zulks onder de oogen wordt gebragt.

# ENGELAND.

LONDEN, den 12den September.

De voormalige kanselier van den Exchequer, den heer *Spring-Rice*, die thans den titel van baron *Monteagle* voert, is tot controleur-generaal der inkomsten en uitgaven van Haar Majesteits schatkist benoemd.

— Te Manchester is de ministeriële kandidaat, de heer *Greg*, in het Lagerhuis gekozen, hoewel met eene niet zeer groote meerderheid boven sir *G. Murray*, de kandidaat der behoudende partij.

De dagbladen bevatten een brief van *O'Connell* aan het volk van Engeland, die ten doel schijnt te hebben de Protestanten tot wederkeering in den schoot der Katholijke Kerk te bewegen.

— De jongste besluiten van het parlement tot het te leur gaan van den slavenhandel, die nog in groote uitgestrektheid onder Portugeesche vlag gedreven wordt, hebben te Lissabon eene groote verbittering gewekt, welke door de hevige dagbladen aldaar dagelijks meer gevoerd wordt. De Engelschen die te Lissabon hun verblijf houden zijn dagelijks aan bedreigingen blootgesteld. Sommige Portugezen zouden kapers willen uitrusten om alle engelsche schepen te nemen, die het wagen mogten de vlag hunner natie te beleedigen.

— De Lissabon was den 2den het gerucht van eene aanstaande verandering van het portugeesche ministerie en van de optreding van den hertog van *Palmella* als hoofd daarvan, in omloop. Die staatsman wordt steeds als een vriend der Engelschen beschouwd, en een der bedaarde hevige bladen, *el Procunador* zegt van hem, dat het volk hem kruisigen moest, indien hij het wagen mogt, om Portugal aan Engeland te verkoopen.

# BELGIE.

BRUSSEL, den 13den September.

De ministeriele *Indépendant* behelst het volgende: Ten gevolge van het brengen van het leger op den voet van vrede, ziet men dagelijks miliciens in hunne haardsteden terug keeren; daarentegen vernemen wij dat er thans op het departement van oorlog een arbeid wordt gereed gemaakt voor het binnen kort onder de wapenen roepen van de klasse van 1838. Deze maatregel, die achtervolgelijk aan den landbouw en de nijverheid de geoefende soldaten terug geeft, om onder de vanen plaats te maken voor de jonge miliciens, die er insgelijks hunne militaire opleiding moeten bekomen, schijnt ons toe zeer goed overeen te brengen het belang der contribuabelen, met hetgeen de noodzakelijkheid, om voor de veiligheid van het land te zorgen, vereischt.

— Op geen tijdstip — dus leest men in het Handelsblad dezer stad — had er welligt in Brussel een grooter toevloed van vreemdelingen dan thans plaats. Alle logementen zijn goed volzigers, zich gelukkig achtende vertrekken te mogen, waarin zij niet zouden willen verblijven, zoo er mogelijkheid ware andere te verkrijgen. Ieder oogenblik ontmoet men in onze straten passagiers zich naar alle tegenoverliggende begevende. De tentoonstelling draagt veel bij tot deze buitengewone beweging, welke zich van den anderen kant ook gemakkelijk verklaren laat door de werking der stoomboot-vaart en het gemak onzer spoorwegen.

— De Ardoins waren heden te Antwerpen genoteerd 26¼; de koers was hier van 26¼ à ⅜.

# NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den September.

Met genoegen vernemen wij, dat de leden van het sedert den jare 1617 alhier ter stede weder opgerigte Gilde van *den Edelen Ridder St. Joris*, op aanstaanden maandag den 23. September hunne driejaarlijksche feestviering zullen hervatten, hetwelk sedert 1824, door toevallige gebeurtenissen, niet heeft plaats gehad.

In den morgen van den gezegden dag zal de feestviering aanvangen met den statigen optogt der leden van het *St. Joris-Gild*, van hunne gewone vergaderzaal, boven de Stads-Vleeschhal, naar hunnen Doelen, tot het schieten aldaar met den Kruis- of Voetboog, zijnde het zoogenaamde Konings-schieten; terwijl het overige van den dag op eene gepaste wijs aan de feestviering zal worden gewijd, aan welke in vorigen allen mogelijken luister zal trachten bij te zetten.

Als eene niet onbelangrijke bijzonderheid betrekkelijk dit Gilde, moeten wij te dezer gelegenheid vermelden, dat hetzelve, ten allen tijde de belangstelling der Vorsten van ons regerend stamhuis is waardig gekeurd. Wijlen H. D. H. Prins *Frederik*, broeder van Z. M. onzen geliefden Koning, vereerde dezelve onder anderen, in het jaar 1792, eene dergelijke feestviering met zijne tegenwoordigheid, en nam zelf deel aan de oefening in het schijfschieten, waarbij het Gild de eer had, daar de Prins het koningsschot volbragt, Z. K. H. als dezelfs schutter-koning te mogen begroeten.

— De indeeling van het wapen der infanterie in brigaden en divisien *naar de nieuwe organisatie*, is als volgt:

Eerste Divisie. Luitenant-generaal baron *van Geen*, hoofdkwartier Breda.

*Eerste Brigade.* Z. K. H. de generaal-majoor Erfprins *van Oranje*, hoofdkwartier 's Gravenhage. Tot deze brigade behooren de beide bataillons grenadiers, het 1ste bataillon jagers en de 2de Afd. Inf.

*Tweede Brigade.* De generaal-majoor Baron *Evers*, hoofdkwartier Breda. Tot deze brigade behooren het 2de bataillon jagers, de 1ste Afd. Inf., en de 2de divisie van het depôt der landmagt N°. 33.

Tweede Divisie. Luitenant-generaal hertog *van Saxen Weimar*, hoofdkwartier Utrecht.

*Eerste Brigade.* De generaal-majoor *O. J. H.* graaf *van Limburg Stirum*, hoofdkwartier Utrecht. Tot deze brigade behooren de 6de en 10de Afdeelingen Infanterie.

*Tweede Brigade.* De generaal-majoor *van Quadt van Huchtenbruch*, hoofdkwartier Groningen. Tot deze brigade behooren de 8ste en 9de Afdeelingen Infanterie, en de 1ste en 2de divisie van het algemeen depôt der landmagt N°. 33.

Derde Divisie. De generaal-majoor *de Eerens*, hoofdkwartier Nijmegen.

*Eerste brigade.* De generaal-majoor *van Heerdt tot Eversberg*, hoofdkwartier 's Bosch. Hiertoe behooren de 2de en 3de afd. inf.

*Tweede brigade.* De generaal-majoor *de Haze*, hoofdkwartier Maastricht. Hiertoe behooren de 3de en 4de afdeelingen inf.

De garnizoensteden zullen onder het commando gesteld worden, die te Vere van den bevelhebber der 1ste divisie; die te Amsterdam en Haarlem van den bevelhebber der 2de divisie, en die te Heusden van den bevelhebber der 3de divisie.

De verdeeling in garnizoenen voor de veldbataillons der infanterie zal zijn als volgt:

De beide bataillons grenadiers en het 1ste bataillon jagers te 's Hage. — Het 2de bataillon jagers, en de 1ste afd. inf. te Breda, met gedeelten dier afdeeling te Willemstad en Geertruidenberg. —

De 2de afd. inf. te Nijmegen en Grave. — De 3de en 4de afdeelingen te Maastricht, met een deel van laatstgemelde afd. te Venloo. — De 5de afd inf. te Bergen-op-Zoom, met een detachement te Bath. — De 6de afd. inf. te Middelburg en Vlissingen, met detachementen te Breskens, Terneuze enz. — De 7de afd. inf. te 's Bosch. — De 8ste afd. inf. te Leeuwarden en Groningen, met detachementen te Coevorden, Delfzijl, enz. — De 9de afd. inf. te Amsterdam, Hoorn en Leiden. — De 10de afd. inf. te Utrecht, Woerden en Gorinchem met detachementen te Woudrichem.

— Naar wij voorts vernemen wordt bij de nieuwe organiatie van het leger, de 18de afdeeling infanterie ontbonden, namelijk de beide veldbataillons bij de 3de 4de afdeelingen overgeplaatst, en het reserve bataillon bij gedeelten onder andere bataillons ingedeeld. Ook een der 4 bataillons van de 8ste afdeeling zal tot eene andere afdeeling overgaan. Voorts vernemen wij dat de depôts der afdeelingen worden afgeschaft; elke afdeeling, waarvan er tien zullen zijn, van No. 1 tot 10, zal bestaan uit drie bataillons en een reserve bataillon. Bij de reserve bataillons zou een hoofd-officier worden geplaatst, die speciaal met het oppertoezigt en het beheer der administratie zou belast zijn; terwijl bij de afdeelingen ook weder de school-kompagnien zouden worden opgerigt, zooveel mogelijk gevestigd in de standplaats van het reserve bataillon.

— De *Staats-Courant* houdt een besluit van den 3den September 1839, houdende nadere bepalingen ten aanzien van den inhoud van het ijkloon voor het nieuwe vaatwerk, bestand voor den verkoop van melk.

— Men verzekert, dat het Z. M. behaagd heeft tot provinciaal inspecteur van het kadaster in de provincie Overijssel te benoemen den heer mr. *Bicker Caarten*, thans lid van de Algemeene Rekenkamer.

— Zijner Majesteits fregat *de Rijn* is den 7den dezer uit de gokhaven ter reede van Vlissingen gehaald.

— Het heeft Z. M. behaagd aan de Roomsch Katholijke gemeente te Beverwijk eene subsidie uit 's Rijks kas van ƒ 11,000 te verleenen voor den opbouw eener nieuwe kerk.

— Uit Nijmegen wordt gemeld, dat van daar naar Grave zullen vertrekken het 2de bat. der 2de afd. infanterie, terwijl men wilde dat het aldaar in garnizoen liggende bataillon der 17de afd. naar Zeeland zoude vertrekken; en de staf der 2de afdeeling van Nijmegen naar [illegible].

— Het *Amsterdamsche Handelsblad* vermeldt heden onder zijn stadsnieuws:

„Wij vernemen met genoegen, dat bij de hervatting van den Omnibus-dienst, op heden (Zaturdag 14 September), door de militaire en burgerlijke autoriteiten in overeenstemming met de ondernemers de krachtdadigste maatregelen zijn genomen, om alle baldadigheden of verstoringen der orde ten strengste tegen te gaan. Naar men ons verzekert, moest zelfs een gedeelte van het hier in garnizoen liggende regiment kurassiers daartoe zijn gekommandeerd. Men mag dus met alle grond vertrouwen, dat de geregelde dienst dezer onderneming zal worden verzekerd is."

— De *Amsterdam* gebouwd en gisteren voor den spoorweg van Amsterdam naar Haarlem een groote proeftocht, [illegible] met den grootst [illegible] heid vlugheid volbragt de geregelde dienst en verrigt worden. De locomotieve vertrok van Amsterdam met zeven waggons, waarin zich ruim 200 personen bevonden, en was in 30 minuten te Haarlem; de terugtogt werd in 23 minuten afgelegd. Deze proef geschiedde tevens om het peroneel der administratie te oefenen in de afgifte der plaatsbilletten. Er zijn drie verschillende rangen: diligence, char-à-banc en wagon, en voor elk dezer rangen moeten de plaatsen aan een bijzonder kantoor van afgifte van billetten genomen worden, hetgeen voor den spoed allezins dienstig is. Men ontvangt voor de zoogenaamde diligence tegen ƒ 1,20, een rood biljet; voor de Char-à-banc tegen ƒ —,80, een blauw biljet en voor de wagon, tegen ƒ —,40, een wit biljet. Na deze biljetten ontvangen te hebben, begeeft ieder passagier aan de station te Amsterdam zich in eene der zalen, in welke het teeken om in de rijtuigen plaats te nemen, wordt afgewacht. Ook deze zalen zijn drie in getal, en derzelver opschrift van den rang toont den passagier dadelijk aan, in welke zij moet. Insgelijks draagt ieder rijtuig het opschrift: diligence, Char-à-banc en Wagon, waardoor alles ten duidelijkste en ten zigtbaarste gemaakt door den reizigers is ingerigt. De rijtuigen zijn alle ruim en gemakkelijk, in het rijden, in welk derzelve kan men zich bezig houden met het lezen ook van den kleinen druk en zelfs potlood of pen gebruiken. Het verschil der rangen is in de bekleeding der rijtuigen gelegen; behalve, dat de diligences rondom even als de gewone koetsen, doorgaande panneelen hebben, en alzoo tegen den invloed van wind en regen beter zijn gedekt.

## Letterkundige en Wetenschappelijke Mededeelingen.

Duitschland. — Z. M. de keizer van *Oostenrijk* heeft aan den heer Daguerre te *Parijs*, als een erkentenisblijk van denzelfs kunstverdienste en voor de toezending van twee pothographische teekeningen, een gouden gedenkpenning met de beeldtenis des keizers en op de keerzijde met het omschrift *de arte merita* ten geschenke gezonden, en hem daarenboven een gouden snuifdoos met 's keizers naamcijfer vereerd. — De uitvinding van Daguerre heeft ook bijzonder in *Duitschland* veel opgang gemaakt. Vóór het geheim bekend was, heeft men op verscheidene plaatsen navolgingen bewerkt, waaronder die van de hoogleeraars von Kobell en Steinheil, te *München*, zich onderscheiden. Thans zien reeds verscheidene werkjes over de kunstverrigting het licht, onder anderen een van den bekenden Baron *Daguerre'scher Lichtbilder auf Papier, Metallisch und Metallplaten nach eigenen Versuchen*, en voorts: *Das geheimniss der Daguerrotypie, oder die Kunst Lichtbilder durch die Camera obscura zu erzeugen nebst einer Anweisung zu Bereitung der photographischen Papieres nach Talbot und Daguerre.* — De duitsche Nationaal-vereeniging voor Toonkunst en aanhoorende wetenschappen heeft een prijs van 20 dukaten uitgeloofd, voor de beste compositie van den 130 Psalm, naar de luthersche overzetting. De mededingende stukken moeten voor den 1sten December aanstaande aan het genootschap te *Stuttgart* worden ingezonden. — De natuurkundige Dr. Th. Schwann, heeft dezer dagen te *Berlijn* een belangrijk natuurkundig werk uitgegeven *Mikroskopische Untersuchungen uber die Uebereinstimmung in der Structur und dem Wachsthum der Thiere und Pflanzen*; 1 *Theil* mit 11 Thlr. 20 Gr.

Frankrijk. — In de zitting der Akademie van Wetenschappen van den 2den dezer werd door de heeren Trécourt en Oberhäuser een nieuw mikroskoop van hunne uitvinding ingezonden, waarmede men van de kleinste vergrooting, of liever van de beschouwing der natuurlijke grootte tot eene vergrooting van vijf honderd en zelfs van duizendmalen middellijn kan overgaan, zonder dat het objectief of het oogglas verplaatst wordt; dezelfde glazen laten toe, door eene vernuftige bewerking, dat men aan de voorwerpen de gezegde reeks van vergrootingen met groote naauwkeurigheid kan geven. Deze uitwerking wordt waarschijnlijk verkregen door de verschillende verwijdering en vernaauwing van de onderscheidene glazen het objectief en het oogglas daarstellende, ten gevolge van de verlenging en verkorting der buizen van het mikroskoop; waarschijnlijk zal hetzelve ook een grooter getal glazen bevatten, die, in plaats van onbeweegbaar, met betrekking tot elkander, naar willekeur zullen kunnen versteuven worden. — Uit *Straatsburg* wordt van eene, voor omtrent een jaar geleden, aldaar gedane uitvinding, door zekeren geneesheer Amé Bonnet gewag gemaakt, die door de geneesbeoefenaren van bijzonder nut zou zijn. Reeds als knaap vond hij vermaak in gips te gieten. Later officier van gezondheid geworden zijnde, zag hij herhaaldelijk de behoefte om naar de regelen der ontleedkunde in gips te gieten, de jarenlange moeijen en verbazend veel moeite slaagde hij in zijn oogmerk; zijne afgietsels hebben al de kleuren en het voorkomen van menschelijke ledematen; de afgietsels, welker vervaardiging verbazend veel geduld en arbeid vereischen, worden over de lijken zelve gegoten en daarna bijgewerkt en in kleuren gebragt; op deze wijze worden trouwe afbeeldsels naar de natuur verkregen, die van het grootste nut voor kweekelingen en leeraars der anatomie moeten zijn. — In de vorige week heeft Daguerre, op het hotel van den minister van binnenlandsche zaken te *Parijs*, voor het eerst eene proef zijner uitvinding in het openbaar voor meer dan honderd aanzienlijke personen en kunstenaars gegeven. In ruim een uur tijds was eene fraaije afbeelding van de Seine, het terras en het kasteel der *Tuilerien* gereed en droeg de bewondering mee van al de aanwezenden. — Bij de boekhandelaars Susse *frères* te *Parijs*, is thans in het licht verschenen: *Historique et description pratique des procédés du daguerréotype et du diorama, seuls procédés par* [illegible] *Daguerre*, met 6 staalpl. à 2 fr. — Bij dezelfden verschijnt de *Daguerreotype* zelve, met al haar toebehoren, voor 3,50 fr. verkrijgbaar.

België. — Op de Tentoonstelling te *Brussel* zijn voor het publiek ten toonzigting gesteld de beide photographische teekeningen die Daguerre aan koning Leopold ten geschenke gezonden heeft. Het eene stelt voor het hoofd van den olympischen Jupiter, het ander den voorgevel van het kasteel der *Tuilerien*. De algemeene tint dezer teekeningen gelijkt, naar een der brusselsche bladen zich uitlaat, op gebruineerd staal, en het geheel heeft eene groote overeenkomst, alhoewel van een matter en gelijker toon zijnde, met de nabootsing der medailles naar de manier van Collas. De teekening van den Jupiter is zeer opmerkelijk; zij vertoont een volkomen relief en de werking van het licht is op eene volmaakte wijs overgebragt; de teekening van de *Tuilerien* geeft op het naauwkeurigst de klein-

ste bijzonderheden weder van het gebouw, de schaduwen, reliefs, het water enz.; maar de bomen zijn zeer onvolkomen; de bladen vertoonen een eentoonig geheel, zonder schakering van licht, losheid en rondheid. Het schijnt dat men de teekening zonder perspectief verkrijgen, althans geen der zalve worden op deze afbeelding gezien. De teekening stelt overigens de voorwerpen in verkeerden vorm uit, zoodat, hetgeen regts staat in het oorspronkelijke, links op de teekening voorkomt. — De heer E. C. DE GERLACHE, heeft voor weinige dagen in 't licht gegeven een werk getiteld: *Histoire du Royaume des Pays-Bas, depuis* 1814 *jusqu'en* 1830; het werk wordt voorafgegaan door eene inleiding over de oude gemeentebestuuren over de revoluties der 16de en 17de eeuwen. — In België bevinden zich thans verscheiden duitsche geleerden, om in de archieven van het rijk bouwstoffen voor hunnen gekozenen arbeid te zoeken; onder anderen de geleerde bibliothekaris van *Frankfort* Bothmann, schrijver van de *Regesta chronologico diplomatica regum atque imperatorum romanorum*, en de heer Ertmann, door de historische Vereeniging van *Duitschland* voor hun gezegde einde derwaarts gezonden; voorts ook de pruissische geschiedkundige hoogleeraar Raumer.

Nederland. — Op den 10den dezer is te *Dordrecht* de vaderlandsche kunstschilder P. Fortuyn, in den ouderdom van 60 jaren overleden. Hij was te *Dordrecht* in 1779 geboren, genoot zijn onderwijs van de schilders P. Homan en W. van Leen. Zijne keus viel voornamelijk op het schilderen van portretten in olieverw en miniatuur. Bij afwisseling schilderde hij ook binnenvertrekken en vrolijke onderwerpen uit het dagelijksche leven. — Wij hebben voor ons, een zeer fraai uitgevoerd in folio gedrukt en met twee steendrukplaten versierd Prospectus, hetwelk de uitgave aankondigt van een hoogst belangrijk werk dat verschijnen zal onder den titel: *Verhandelingen over de natuurlijke geschiedenis der Nederlandsche overzeesche bezittingen, door de leden der natuurkundige commissie in Oost-Indie en andere schrijvers*, en waarvan de zorg der uitgave, en uitnoodiging van hooger hand, op zich genomen heeft de heer C. J. Temminck, directeur van 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie te *Leiden*. Deze uitgebreide onderneming — zegt de heer Temminck in het Prospectus — zal door den krachtdadigen ijver mijner medewerkers worden ondersteund; de natuurkundige reizigers, thans van hunne Indische standplaats teruggekeerd, als ook de tegenwoordigen onzer natuurkundigen, welke door hunne geschriften reeds gunstig bekend zijn, zullen aan dezelve deel nemen. Kunstenaren, door de voortbrengselen hunner talenten aanbevelenswaardig, zullen aan dezelve worden verbonden; elk hunner zal den regten aanspraak worden, dien hij zich zal weten te verwerven: de natuurkundigen, door hunne lettervruchten, tot belangrijke ontdekkingen en nieuwe waarnemingen betrekking hebbende; de kunstenaren, door de uitvoerigheid, de juistheid en de keurigheid hunner gewrochten; mijne taak, onverminderd die van medewerker, zal in de zorg bestaan, dat de uitgaven elkander met orde en regelmaat opvolgen, alsmede dat alles, wat de typographische en iconographische uitvoering betreft, zoo min mogelijk te wenschen overlate." Het werk zal in deze drie hoofdafdeelingen verdeeld worden: *A. Zoologie*. Bevattende verhandelingen, zoo veel mogelijk Monographien, tot de onderscheidene gedeelten van het dierenrijk in onze overzeesche bezittingen betrekkelijk; met gekleurde afbeeldingen, die der ongewervelde zwart. *B. Botanie*. Eene keur van opmerkenswaardige en zeldzaamste planten van dezelfde streken; met gekleurde afbeeldingen en zwarte analyses. *C. Land- en Volkenkunde*. Landgezichten en belangrijke plaatsen, waargenomen kusten, opneming van heirgen, kusten, afbeeldingen van inboorlingen, wapenen, huisraad en dergelijken. Meestal op Chineesch papier gedrukte Lithographien. De tekst en platen zijn in klein folio, naar den vorm van het Prospectus; elke aflevering zal uit tien platen en zes à acht bladen druks zijn zamengesteld, elk voor den prijs van *f* 0,00. De inteekening wordt opengesteld op het geheele werk en op afzonderlijke verzamelde deelen afzonderlijk; het werk zal zoo veel uitbreiding vatbaar zijn, zoodra de geognostische en geologische bouwstoffen eene vierde afdeeling wenschelijk maakt. Men mag hopen dat deze in alle opzigten vaderlandsche en wetenschappelijke onderneming gelukkige dadige ondersteuning bij onze landgenooten zal vinden, en dat de zorgvuldige uitvoering alsmede het wetenschappelijk belang des werks ook de geleerden van andere natien mogen aansporen, om in dezelve deel te nemen.

---

VOOR HET RIJK.

*In- en Uitgaande Regten en Accijnsen.*

## PUBLIEKE VERKOOPING
OP CONTANTE BETALING,

VANWEGEN AANZIENLIJKE PARTIJ

## AANGEHAALDE GOEDEREN,
DOOR DEN ONTVANGER DER

IN- EN UITGAANDE REGTEN EN ACCIJNSEN

TE *BREDA*,

ten overstaan van den Heere Arrondissements-Inspecteur alhaar, op *Woensdag* en *Donderdag* den 18. en 19. *September* 1839, aanvangende telken dagen des voormiddags *half tien* uren, in de *Gewone Verkoopzaal*, te *Breda*, Veemarkt, Wijk D, N°. 178, als:

Onderscheiden Katoenen geweven Vrouwen Rokken en Vrouwen en Kinderen Borstrokken, Mans- en Vrouwen Wollen en Sajetten Koussen.

Een groote partij Stoffen, Lederen, Verlakte Lederen, Goudleeren en Satijnen Vrouwen Schoenen, Vrouwen en Mans Klakken, en met bont gevoerde Kinderschoenen.

Boekwerken, eenige duizende Schrijfpennen, Naai- of Stikzijden, Naaigaren, Zijden Linu, Bombinette Kanten, Manufacturen van Katoen, Dimet, Gestrepte en andere Boeken-Stoffen, Merinosse, Katoenen en Zwarte Zijden Doeken.

Twee stukken zwart Laken, onderscheidene stukken Beddentijk.

Eenige honderden Katoenen Bretels, verscheidene dozijnen Portefeuillens of Zakboekjes, twee rollen bereid Leder, eenige pakjes Verlakte Pettenbandjes, vier dozijn vellen Pelterij.

Acht stuks Zilveren Potloodpennen en

Een groote partij Massief en op Zijden gesponnen Goud- en Zilverdraad.

Alles breeder bij CATALOGUS beschreven, verkrijgbaar voor 10 Cents bij den Drukker en Boekhandelaar P. P. SJERP, en aan de bovengemelde Verkoopzaal.

Te bezigtigen *Dingsdag* voor den Verkoop, van des voormiddags 9 tot 12 en des namiddags 2 tot 5 uren.

*Regt het Woord.*

---

## ZEER BELANGRIJK BERIGT.

Door verandering van Woonplaats, wordt ter Overneming aangeboden: *Eene wel bekende, en winstgevende* VET-KAARSEN- en TABAKS-FABRIJK, *met alle het daartoe benoodigde Materieel en Gereedschappen*; staande in het voormalige gedeelte der Stad *Tilburg*. De hoeveelheid der overneming van den voorraad VET, TABAK, CIGAREN, enz., wordt in de leedte van den Overnemer gelaten. — Iemand voor deze zeldzame KAARSEN- [illegible] Stad inclineerende, adressere zich bij de Wed. J. VAN GEMERT EN ZONEN, Boekdrukkers aldaar.

---

*** Men is van meening, ten gevolge der bekomene autorisatie der Arrondissements-Regtbank te *Gorinchem*, door den Notaris VAN ZETTEN, residerende te *Gouinchem*, in het Logement *den Hoogewagen*, bij ADRIANUS VAN ALPHEN alhaar, op Maandag den 30. September 1839, des namiddags ten drie uren, in het openbaar ter Inzetting te Veilen, en acht dagen daarna, zullende zijn Maandag den 7. October, ter plaatse en ure voormeld, te-maal te Verkoopen:

Den OUDEN KALVERWAARD, groot 28 Bunders, 70 Roeden, 24 Ellen, Kadastrale meting, [illegible] HOUT- MET- en HOOILAND, met de Raden, Bomen, Beplantingen en Beplantingen, gelegen onder *Werkendam*, Provincie *Noord-Brabant*, [illegible]

Met twee daarop staande HUIS, SCHUUR, en verdere GETIMMERTE, met de daarbij behorende 31 Roeden, 52 Ellen ERF en MOESTUIN.

1 Bunder, 89 Roeden, 5 Ellen GRIENDLAND, mede gelegen onder *Werkendam*, in den *Kooywaard*.

6 Bunders, 60 Roeden, 30 Ellen GRIEND-, RIET- en BANDLAND, de *Jonge Kooiswaard*, almede gelegen onder *Werkendam*.

Wijders een HUISJE en Perceeltje BOUW- en WEILANDS, gelegen onder *Giessendam*.

Nadere onderrigting te bekomen bij meergemelden Notaris, alsmede bij den Notaris J. W. [illegible] MEST te *Werkendam*, en bij den Heer JAN BLEKLAND JANSZOON, te *Hardinxveld*.

---

*** Bij A. J. VAN WEELDEN, [illegible] *Langstraat*, [illegible] 20 bekomen, of voor rekening te zenden, [illegible]

## DE SCHRIFTEN VAN DEN HEER
ALS AANHANGSEL VAN HET
## NATIONAAL VERMOGEN,
UIT DEN TEGENWOORDIGEN [illegible] TOEGELICHT.

Met vergelijkende Statistieke Tabellen.

---

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.